nummer 5 | 15e jaargang | oktober 2014

Marechaussee Contact

Stichting Marechaussee Contact

colofon

Marechaussee Contact is een uitgave van Stichting Marechaussee Contact en verschijnt zes keer per jaar.

De realisatie is in handen van de SMC-commissie:
Redactie, voorlichting en communicatie.

Redactie
Erik Boom
Roel Bouwman
Marion Broekhuizen-Klijnhout
Hardy Damen
Willem Geense
Frans Meijer
Jack Vlaming

Redactieadres
Weeshuiswal 9
4116 BR Buren
0344-571256
redactiemc@gmail.com

Druk
Ten Brink, Meppel

Vormgeving
Content Innovators, Alphen a/d Rijn

Wijzigingen van adresgegevens
Begunstigersadministratie SMC
Johan Frisoplein 23
8071 LX Nunspeet
0341-257129
c.dboom@chello.nl

Kopij volgend nummer
Voor informatie over het aanleveren van kopij graag contact opnemen met de redactie

Deadline
De deadline voor het inzenden van kopij voor de volgende uitgave van Marechaussee Contact is 14 november 2014

inhoud

3 Observaties van de voorzitter

4 Nestelpennen, actuele berichten over de KMar

7 Reeks artikelen over de geschiedenis van het Wapen, Deel XXX

8 Agenda, activiteiten van en voor oud-marechaussees

9 Reservisten tijdens de Nuclear Security Summit (NSS)

10 Veteranenrubriek met allerlei informatie voor KMar-veteranen

12 MP-band maakt geen indruk ‘Wegwezen!’

14 Indië – Het Korps Marechaussee te voet

16 Deel XIX van de serie ‘De onbekende helden van 1940-1945’

18 De autobiogra e van Pieter-Jan Poulusse

20 SMC-allerlei

26 Personalia

27 SMC-informatie

SMC

Foto omslag:
SMC stand tijdens Veteranendag Koninklijke Marechaussee op 3 oktober

Observaties voorzitter

Op 3 oktober waren we onder prima weersomstandigheden voor de vijftiende keer in Apeldoorn bijeen voor onze KMar Veteranendag. Bij de herdenking van de gevallenen hield CK-MAR, luitenant-generaal dr. Hans Leijtens, traditiegetrouw een toespraak. Hij toonde in zijn toespraak zijn betrokkenheid bij de veteranen en hun achterban. Na zijn toespraak werd het woord gegeven aan luitenant-generaal b.d. Ted Meines. Op emotionele wijze gaf hij aan dat een ieder als rader in het geheel van wezenlijk belang is. Een luid applaus - niet gebruikelijk bij een militaire plechtigheid - gaf aan dat hij velen met zijn woorden had geraakt. Na de plechtigheid was er in de op het Square geplaatste tent volop gelegenheid om oude banden aan te halen. 's Middags ging de bijeenkomst over in een algemene reünie voor allen die bij de KMar hebben gediend. Velen hadden elkaar al enkele jaren niet gezien en hadden even moeite met het elkaar herkennen. Aan het geroezemoes was te merken dat men elkaar veel had te vertellen! Tegen het eind van de middag keerde een ieder tevreden huiswaarts. Op onze website kunt u meer informatie over deze weer voortreffelijk georganiseerde dag aantreffen, aldaar is ook de door CKMAR gehouden toespraak in te zien.

Op 16 oktober heeft Z.K.H. Koning Willem-Alexander op het Binnenhof onze nieuwe standaard uitgereikt. Wat is de aan deze standaard verbonden geschiedenis? Onze standaard is voor het eerst op 29 oktober 1931 door H.M. Koningin Wilhelmina in het park van paleis Het Loo te Apeldoorn uitgereikt. Zij sprak daarbij de woorden:

Of cieren, onderof cieren en marechaussees!

Het is mij een voorrecht, U deze standaard persoonlijk uit te reiken, welke voortaan, al bestaat Uw taak niet in gemeenschappelijk optreden, het symbool van Uw saamhorigheid zal zijn.
De wijze, waarop gij de U opgedragen dikwijls moeilijke taak vervult, Uw trouw en plichtsbetrachting rechtvaardigen in mijn ogen ten volle de eer, welke Uw korps ten deel valt, de standaard in Uw gelederen te zien intreden.
In de verwachting, dat deze uitreiking de goede korpsgeest, die U bezielt, nog zal bevorderen, en in het volle vertrouwen, dat gij te allen tijde bereid zult zijn, als de dienst van het vaderland U roept, overhandig ik thans aan Uw inspecteur het U toegedachte zinnebeeld van Vaderland en Koningin, Leve het Vaderland!

De standaard is uitgereikt aan het 'Wapen der Koninklijke Marechaussee'. In 1974 is de standaard vernieuwd, het

eerste exemplaar vertoonde slijtage en is te bezichtigen in ons museum. De thans vervangen standaard was eveneens aan slijtage onderhevig (en komt hopelijk binnenkort ook naar Buren). In 1998 is de Koninklijke Marechaussee een zelfstandig krijgsmachtdeel geworden. Daardoor kon nu niet worden volstaan met het alleen vernieuwen van het doek. Op de nieuwe standaard prijkt dan ook de tekst 'Koninklijke Marechaussee'. Dit alles laat onverlet dat wij nog steeds over Gods Eigen Wapen mogen blijven spreken, ook de term Wapendag zal zeker niet verdwijnen!

Tijdens de Wapendag is het door het Nederlands Instituut Militaire Historie over ons 200-jarige bestaan geschreven boek door de heer P. Kamphuis, directeur NIMH, uitgereikt aan CKMAR. In het boek worden de belangrijkste gebeurtenissen in ons 200-jarig bestaan belicht. Het is een fraai boek geworden. Naast tekst en foto's zijn in dit boek ook zogenaamde layers opgenomen. Met een smartphone krijgt u daarmee toegang tot films en ander naslagwerk. Onze begunstigers zullen het boek binnenkort op het huisadres ontvangen. Zo lang de voorraad strekt geven wij onder voorwaarden het boek ook aan nieuwe begunstigers. Meer informatie daaromtrent treft u aan op onze website.

Ik wens u weer heel veel leesplezier.

Jack Vlaming
brigade-generaal b.d.
voorzitter SMC

Nestelpennen

Diverse gevallen van identiteitsfraude onderkend

De Koninklijke Marechaussee (brigade Limburg-Zuid) heeft in anderhalve week tijd tijdens MTV (Mobiel Toezicht Veiligheid) controles op de weg en in de trein diverse valse, vervalste en gestolen documenten onderkend.

Marechaussees onderkenden tijdens MTV-controles dat er bij elf documenten, waaronder een identiteitskaart uit Slowakije en Belgisch rijbewijs, beide gestolen, acht valse identiteitskaarten uit Italië, Bulgarije en Litouwen en één vervalst paspoort uit Angola, sprake was van identiteitsfraude. Zo werd onlangs tijdens een MTV-controle door marechaussees in de internationale trein, traject Visé-Maastricht, een man onderkend met een valse Italiaanse identiteitskaart en rijbewijs. De man werd hierop aangehouden op verdenking van identiteitsfraude. Daarnaast werden tijdens een MTV-controle op de A-76 bij Stein twee Bulgaarse mannen aangehouden omdat zij in het bezit waren van een identiteitskaart en rijbewijs van Bulgarije, een identiteitskaart uit Litouwen, alle totaal vals en een gestolen identiteitskaart uit Slowakije. Beide mannen zijn aangehouden op verdenking van identiteitsfraude en heling.

Marechaussees in Limburg en de Koninklijke Marechaussee ID-desk doen onderzoek naar de documenten en ware identiteit van de aangehouden vreemdelingen.

Expertise

De Koninklijke Marechaussee heeft vanuit haar grenspolitietaak veel kennis en expertise in huis op het gebied van reis-, identiteits- en verblijfsdocumenten. Dit 'Expertisecentrum Identiteitsfraude en Documenten' heeft alle hoogwaardige technologische en grafische kennis in huis om valse en vervalste documenten te herkennen. Om samen met de Nationale Politie een vuist te maken tegen identiteitsfraude heeft de Koninklijke Marechaussee vier regionale centra (Rotterdam, Eindhoven, Zwolle en Schiphol) opgericht, onder de naam 'Koninklijke Marechaussee ID-desk' die documentexpertise op het hoogste niveau ter beschikking gaan stellen aan samenwerkingspartners zoals de politie en andere (overheids)organisaties.

'Kickboksers' aangehouden op Schiphol

Onlangs is een groep van acht mannen afkomstig uit Suriname aangehouden op verdenking van het smokkelen van verdovende middelen.

De groep trok de aandacht bij een douanecontrole nadat zij verklaarden naar Nederland te zijn gekomen voor een kickboksgala dat, naar later bleek, niet plaatsvond. Bij de zogenaamde 100-procentcontrole van een vlucht uit Suriname werden de mannen in de leeftijd van 22 tot 45 jaar oud gecontroleerd. De groep deed zich voor als een team kickboksers met hun trainer. De douaniers vertrouwden het kickboksverhaal niet en vonden voldoende aanwijzingen om de mannen aan te houden voor drugssmokkel.
De aangehouden mannen werden overgedragen aan de Koninklijke Marechaussee, waar na insluiting bleek dat zeven van hen bolletjes met verdovende middelen hadden geslikt. Na verhoor bleek slechts één van hen daadwerkelijk de sport te beoefenen.

Man doet bommelding aan boord vliegtuig

Onlangs heeft de Marechaussee op Schiphol een 39-jarige man uit Sittard aangehouden voor het doen van een valse bommelding aan boord van een vliegtuig.

In het vliegtuig, dat op het punt stond om te vertrekken naar Noord-Afrika, vertelde de man tegen de bemanning dat hij een bom bij zich had. Hierop heeft de gezagvoerder de Marechaussee in kennis gesteld, die de verdachte in het vliegtuig heeft aangehouden. Bij de man werd niets aangetroffen. Nadat onder andere de ruim- en handbagage uit voorzorg door twee hondengeleiders van de Marechaussee met de speurhonden op explosieven was onderzocht, is het vliegtuig uiteindelijk met ongeveer vijftig minuten vertraging vertrokken.
De Koninklijke Marechaussee op Schiphol doet verder onderzoek. Voor het doen van een valse bommelding geldt een zero-tolerance-beleid.

Mensensmokkelaar aangehouden

Onlangs heeft de Koninklijke Marechaussee in de gemeente Oude IJsselstreek een 31-jarige man uit die gemeente aangehouden op verdenking van mensensmokkel.

Nadat er informatie was ontvangen dat een man betrokken zou zijn bij het smokkelen van mensen vanuit Syrië naar Nederland en andere Europese landen, is een onderzoeksteam van de Marechaussee een onderzoek gestart. Naar aanleiding van dit onderzoek kon de verdachte in zijn woning worden aangehouden.
Rechercheurs van de Marechaussee in Apeldoorn doen verder onderzoek onder leiding van het Landelijk Parket. De verdachte is in verzekering gesteld en zit vast.

Nederlands kustwachtvliegtuig vindt boot met migranten

Het vliegtuig van de Nederlandse Kustwacht, dat ter ondersteuning van Frontex, het Europees agentschap dat de buitengrenzen van de Europese Unie bewaakt, heeft onlangs tijdens een patrouillevlucht ten zuiden van Sicilië een rubberboot aangetroffen met ongeveer vijftig migranten.

Hierop is op aangeven van de bemanning van het kustwachtvliegtuig een zogenaamde Search and Rescue (SAR), een reddingsactie, in gang gezet. De migranten zijn vervolgens door de Italiaanse autoriteiten opgepikt en aan land gebracht.
Het vliegtuig van de Nederlandse Kustwacht is voor vier weken gestationeerd op het eiland Pantelleria, ten zuidwesten van Sicilië. Het verleent ondersteuning aan het Europees agentschap voor het beheer van de operationele samenwerking aan de buitengrenzen van de lidstaten van de Europese Unie (FRONTEX) en vliegt dagelijks patrouillevluchten in het maritieme grensgebied tussen de Italiaanse en Noord-Afrikaanse kust.
Voor deze operatie zijn drie vliegers van de Koninklijke Luchtmacht, Koninklijke Marine en drie waarnemers van Koninklijke Marechaussee, Douane en Rijkswaterstaat op Pantelleria gestationeerd.
De operatie wordt, wat Nederland betreft, geleid door de Koninklijke Marechaussee onder auspiciën van het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Nieuwe motor etsen KMar

De KMar krijgt 172 nieuwe patrouillemotor etsen. Vanaf volgend jaar stroomt de nieuwe Yamaha FJR 1300A gefaseerd in. De oude motoren zijn namelijk aan het einde van hun levensduur.

De ‘gebruikersgroep motoren’ is nauw betrokken geweest bij het samenstellen van het pakket van wensen en het testen van de nieuwe ‘dienstfiets’. Binnen de gebruikersgroep is voor de aanschaf van de nieuwe motoren besproken welke verbeteringen er moesten komen op en aan de nieuwe motorfiets. De motorrijders wilden onder andere een navigatiesysteem. Ze werkten vaak met kaarten of schreven een route met stift op de tank. Dat is nu niet meer nodig.
De nieuwe motorfiets is een doorontwikkeling van de Yamaha FJR1300K die de KMar nu gebruikt. De Yamaha FJR1300A is meer gestroomlijnd en heeft een hoger verstelbaar windscherm en een bredere kuip dan zijn voorganger. De motor is voor de specifieke taken van de Marechaussee, zoals Mobiel Toezicht Veiligheid en begeleiding van militaire colonnes, op maat gemaakt.

De grootste aanpassingen zijn doorgevoerd op het dashboard. Er is een nieuwe cockpit ontworpen met een bedieningspaneel bij het linker- en rechter handvat waarmee de rijder alle vormen van licht, geluid en communicatiemiddelen kan bedienen. Ook is er aandacht besteed aan veiligheid door de zichtbaarheid van de motorfiets te vergroten met verschillende extra (LED)-lichtsignalen in de kleuren blauw en amber.

Nestelpennen

Ondersteuning Korps Politie Curaçao

Op verzoek van minister van Justitie Navarro zet de Koninklijke Marechaussee de komende tijd tien extra rechercheurs in die bijstand gaan leveren aan het Atrako Team van het Korps Politie Curaçao (KPC).

De eerste acht marechaussees kwamen onlangs vanuit Nederland op Curaçao aan. De anderen volgen op een later tijdstip. De marechaussees leveren voor een periode van zes maanden bijstand aan het KPC. Deze bijstand komt bovenop de vier rechercheurs van de Koninklijke Marechaussee die op dit moment al continue meewerken in het Atrako team (atrako betekent 'overval' in Papiamento). Deze zijn afkomstig vanuit de brigade Caribisch Gebied van de Koninklijke Marechaussee en wonen op het eiland.
De tien marechaussees die op verzoek van de minister extra worden ingezet gaan op tijdelijke basis ondersteuning leveren. Het merendeel van deze tien marechaussees heeft in het verleden al op Curaçao bij het Atrako team gewerkt. Deze marechaussees, allen rechercheurs, beschikken over uitgebreide kennis op het gebied van opsporing en leveren daardoor een waardevolle ondersteuning aan het team. Zij werken onder verantwoordelijkheid van het Korps Politie Curaçao.

Viering 200-jarig bestaan KMar in Walibi

Medewerkers in vaste dienst en gezinsleden, kortom duizenden hadden zich 20 september verzameld in Walibi attractiepark in Biddinghuizen. Dolle pret voor iedereen om de 200e verjaardag van de KMar te vieren.

Een enkele onweersbui kon niemand deren. Velen waagden zich in de tientallen attracties. Dat het een KMar-feestje betrof, was duidelijk te zien aan de posters, banieren, de stand van Fonds Sociale Zorg en niet te vergeten het 200 jaar KMar logo dat op unieke wijze was aangebracht in het midden van het enorme rad.
De wildste achtbanen, wreedste attracties en 'vetste' festivals. Dat is pas een verrassende fun-cocktail vol actie, spektakel en adrenaline. Eén ding is zeker: in attractiepark Walibi Holland ga je compleet uit je dak. En zo zullen de meesten dat hebben ervaren.

'Witwasser' aangehouden

Een 46-jarige Italiaan werd onlangs door de Koninklijke Marechaussee aangehouden als verdachte van witwassen.

De man reisde met de internationale trein van Oberhausen naar Arnhem toen hij werd gecontroleerd door een gezamenlijke grensoverschrijdende patrouille van de Marechaussee en de Duitse Bundespolizei. Tijdens deze controle werd bij de man ruim 21.000 euro aangetroffen. Het geld is in beslag genomen omdat hij geen aannemelijke verklaring kon geven over de herkomst daarvan. De verdachte is ingesloten. Verder onderzoek zal door de KMar worden ingesteld.

Koren bij de Koninklijke Marechaussee

Reeks artikelen over de geschiedenis van het Wapen
Deel XXX

Een vraag van één van onze begunstigers naar de koren die ooit binnen de Koninklijke Marechaussee actief waren, wekte de nieuwsgierigheid bij de redactie op. In het archief van ons museum bleek veel over deze koren te vinden, o.a. plakboeken, fotoalbums en platen (LP's en EP's). Museumbrochure 20 met als titel 'Koorzang bij de Koninklijke Marechaussee', in 2002 geschreven door kap b.d. Joop Rump, geeft een goed overzicht van de geschiedenis van deze twee gezelschappen. Inderdaad twee: een koor in Apeldoorn en een koor in Den Haag.

Het koor in Apeldoorn is opgericht op 9 september 1952. Jarenlang was dit koor representant en visitekaartje van de Koninklijke Marechaussee. Naast concerten waren er ook televisie- en radio-optredens. In 1987 heeft men door te weinig animo bij het kader van het Opleidingscentrum helaas moeten beslissen het koor op te heffen.

Het Haagse koor is opgericht eind 1954. Van dit koor is niet al te veel bewaard gebleven, althans niet in de archieven van het museum. Jammer, het was best een koor om trots op te zijn. In 1959 werd bijvoorbeeld de eerste prijs behaald op het Nederlands Koorfestival! In 1960 werd het koor te Amstelveen uitgeroepen tot 'Beste Militaire Koor 1960'. Daar bleken ze in de ogen van de jury zelfs beter te zijn dan het Apeldoornse koor! Eind jaren zestig nam helaas het animo om lid te worden van dit koor af. In 1970 is het koor opgeheven.

Een oud-koorlid van het Haagse koor heeft onlangs alle LP's en EP's van beide koren omgezet in MP3-formaat. Belangstellenden kunnen deze muziek opvragen bij het museum, adres en e-mailadres treft u aan op achterzijde van ons blad. De brochure is eveneens nog bij het museum te verkrijgen.

Agenda

22 november 2014

KMar MFO reünie te Apeldoorn

Mar Stefan Heuts van lichting 85-4 maakte deel uit van MFO rotatie 26 en hij stelde deze foto's beschikbaar

Herinnering
Dit jaar zal voor de tweede keer onder auspiciën van de SMC een reünie worden gehouden van KMar-personeel dat dienst heeft gedaan bij de Multinational Force and Observers (MFO).

Locatie
De reünie vindt plaats op zaterdag 22 november 2014 in het KEK gebouw (1e etage) van de Koning Willem III kazerne, aanvang 10.00 uur.

Kosten
De kosten van deelname bedragen 10,00 per persoon.

Aanmelden
Tot uiterlijk 10 november 2014 door overschrijving van de bedragen op ING bankrekening NL22 INGB 0007 5300 25 t.n.v. Reünievereniging Marechaussee Contact, Walstro 33, 1273 BH Huizen, onder vermelding van 'MFO-KMar'.
Voor nadere informatie zie ook 'Marechaussee Contact' nummer 4 van augustus 2014 en www.marechausseecontact.nl.

20 december 2014

Kaarslichtevenement te Buren

Op zaterdag 20 december wordt, voor de dertiende keer, het evenement 'Buren bij Kaarslicht' georganiseerd. De straatverlichting gaat uit en de binnenstad van het historische Oranjestadje wordt gedurende twee uur - van 19.00 en 21.00 uur - uitsluitend verlicht door kaarsen en fakkels. Ieder jaar weer een drukbezocht evenement dat de bezoekers in kerststemming brengt.

Het Marechausseemuseum in het Koninklijke Weeshuis doet natuurlijk mee, een kwintet musici van het Trompetterkorps KMar zal optreden in de dependance. Ook re-enacters van 'Living History Koninklijke Marechaussee' zullen hierbij aanwezig zijn.

18 december 2014

Jaarlijkse Vriendendag van de Stichting Vrienden van het Museum Koninklijke Marechaussee te Soesterberg

Op 18 december 20914 organiseert de Stichting Vrienden van het Museum Koninklijke Marechaussee voor haar begunstigers (en partners) haar jaarlijkse vriendendag in het Nationaal Militair Museum te Soesterberg. Dit is ruim 2 maanden later dan gebruikelijk maar dit heeft alles te maken met het uitstel van de officiële opening van het nieuwe Museum naar medio december.

Programma
Het (concept) programma luidt als volgt:

10.00 – 10.45 uur	Ontvangst met koffie / cake
10.45 - 11.00 uur	Opening door de voorzitter
11.00 - 11.15 uur	Actualiteiten m.b.t. het Museum KMar door de directeur
11.15 – 11.45 uur	Presentatie van de brochure nr. 44 over "De Koninklijke Marechaussee en de FIEP", geschreven door de majoor b.d. K. Baas
11.45 – 12.00 uur	Informatie over het Nationaal Militair Museum
12.00 - 12.45 uur	Aperitief.
12.45 - 14.00 uur	Lunch.
Vanaf 14.00 uur	Mogelijkheid tot een bezoek aan het Museum.

Kosten
De kosten van deze dag bedragen 17,50 p.p. inclusief lunch + aperitief.

Aanmelden
Zij die ook begunstiger / donateur van de Stichting Vrienden van het Museum willen worden kunnen zich aanmelden bij ons Museum in Buren of de ledenadministrateur G.C.J. Klomp, Ossendamweg 31, 3768 CV Soest, emailadres: gcjklomp@casema.nl.

De minimale bijdrage is 10,00 per jaar. U heeft dan gratis toegang tot het Museum, tegen betaling kunt u gebruik maken van de festiviteitenruimte, U krijgt 2x per jaar een brochure en wordt 1x per jaar uitgenodigd voor de jaarlijkse vriendendag.

Nuclear Security Summit (NSS)

Op 24 en 25 maart 2014 was Nederland belast met de NSS. Voor de binnenste beveiligingsringen moesten meer dan 2000 defensie- en andere medewerkers speci ek geaccrediteerd worden. Dit proces is uitgevoerd door uitsluitend KMar-reservisten. Onder andere moesten foto's en persoonsgegevens aan vastgestelde standaarden (gaan) voldoen.

Wat een passen? Wat een afkortingen

LSGBO: LOGGER, HIN, HOHA, HBB, KJ, HOPS, HINT, HON, HMOB, CCB, HGT, HCOMM, LSO, NOTULIST
De voormalige KGB (redactie: benaming geheime dienst van de Sovjet-Unie) zou de tanden stukbijten op deze rij afkortingen. Nu zijn we bij defensie wel wat gewend (de NATO-standaardlijst met afkortingen beslaat 24 A-viertjes). De bovenstaande lijst vertaalt echter de functies, nodig voor de goede uitvoering van het proces. In de 'command room' staan ook daadwerkelijk deze bordjes op de tafels. Periodiek komt dit team (want jawel, achter al deze namen schuilt een echt natuurlijk persoon) samen om de voortgang van het proces te bewaken en bij te sturen. U als oplettende lezer met een bijna aangeboren neiging tot waarheidsvinding, zult al bij het lezen van de afkortingen tot de conclusie gekomen zijn dat er een vreemde eend in de bijt zit. Het plan was om in nauw overleg met de SMC-redactie hier weer een prijsvraag van te maken. Echter hun opmerking was klip en klaar: 'te simpel'. Om nou net die ene lezer die het niet weet gerust te stellen: de KJ hoort niet in het rijtje. Betekent KoffieJuffrouw en geen bordje. En het vreemde is, maar het blijft defensie, laat die nou juist wel heel belangrijk zijn.

(Razende) Roeland Kremers
Bekend is dat reservisten altijd zeer gemotiveerd en welwillend zijn, maar soms stellen ook zij een bezielend leiderschap op prijs. Nou is het in sommige landen gebruikelijk dat een militair een bijnaam (positief, en dat is een forwartsdeutendes motif) krijgt toebedeeld. Roeland Kremers is benaderd om de winkel te openen en draaiende te houden. Hij regelde onder meer de bedrijfsmiddelen maar zeker ook was er altijd aandacht voor personeelszorg zoals dat hoort te zijn. Bijvoorbeeld ook de voeding: 'Neem nog maar een Mars.' Ja, maar de DCP (Defensie Conditie Proef) stond een paar weken later wel weer op het programma. Snel was duidelijk dat de klus snel en goed geklaard zou worden. De eerste reünie staat in de planning op Texel, BRESP (Bureau Reserve Personeel) zou het budget moeten regelen.

Fotokamer

Badkamertegeltjes
Voor het maken van de accreditatiepassen moest een recente (nieuwe) pasfoto worden opgestuurd. Simpel: egale lichte achtergrond en 2MB groot. Kort en bondig, stellig en duidelijk, zou je zeggen. Om het verslag te begrijpen eerst even enige geschiedenis: We kennen Prins Maurits (de stedendwinger) die gezonde discipline invoerde bij de troepen te velde. We kennen ook 'Majoor Kees' van Paul van Vliet. U weet wel: 'Voorwaarts mars in de door uzelf gekozen richting'. Heel vaak zat het aanleveren van de foto ergens in het midden van deze realiteiten. Echt polderen, dat dan weer wel, want: Recht van voren is natuurlijk ook schuin en de ogen dicht, dividivi-haar (alle haar met de wind mee in een zelf gekozen richting) zodat het amper op de foto past. Blijkbaar vaak ´s ochtend vroeg gemaakt gezien alle badkamertegelachtergronden. Het accreditatieteam heeft inmiddels zoveel kennis van tegels dat ze aan de slag kunnen bij elke willekeurige bouwmarkt. En ja, ook van de staf kwamen, laat ik het voorzichtig zeggen, niet altijd de juiste foto's. Al met al mag het resultaat, dank zij de KMar, er zijn. Tijd voor een kopje koffie.

- in memoriam -

Kapitein b.d. Henk Tervooren

De rouwkaart opende "Tot de laatste dag had hij de regie". In deze opening herkennen we de spirit van onze collega Henk Tervooren die op 4 september overleed. Begin dit jaar was longkanker bij Henk geconstateerd. Zijn strijd om de tumor te overwinnen begon, op een manier zoals we die van Henk kennen. Gelijktijdig zette hij zijn werk bij de SMC voort: voor het negende en laatste jaar, zoals hij vorig jaar al aangaf, coördineerde hij het bijeenkrijgen van het KMar/SMC-detachement van postactieven bij de Nederlandse Veteranendag Den Haag. Bij deze laatste klus dwong hij nog meer respect en bewondering af dan die we daarvoor al aan hem toeschreven. Zijn strijd was tevergeefs. We zullen hem missen en wij wensen zijn echtgenote, kinderen en kleinkinderen alle sterkte toe dit verlies te kunnen dragen. De SMC blijft Henk een warm hart toedragen. Moge hij rusten in vrede.

Veteranendag 2013: Het was 'zijn' detachement. Henk liep in 2013 er mee.

Dodenherdenking Indië-gangers ink bezocht

Ook de SMC was aanwezig bij de 27e nationale dodenherdenking bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 in het Nationaal Herdenkingspark in Roermond. Het aantal KMar-veteranen is beduidend lager dan enkele jaren terug. Maar wat wil je? Het reizen van deze tachtigers, negentigers naar Roermond gaat parten spelen. Thuis voor de buis is het rustiger en zijn hun gedachten beslist wel in Roermond.

Veteraan Pieter Verhage (l) en Charles Besançon in het SMC-hoekje

SMC-banierdrager Jaap Gatsma leading in de banierengroep

SMC-hoekje

SMC'er Jan Hectors - thans met scootmobiel - was er met een hulpkracht toch weer in geslaagd een SMC-hoekje te creëren. Het SMC-herkenningsteken stond stevig in de grond. Daar kwamen ruim twintig oudgedienden maar ook een enkele vredesmissieveteraan bij elkaar. De hulpkracht voorzag nieuwelingen direct van koffie/thee of de vertrouwde erwtensoep met een broodje. In totaal waren meer dan 20.000 Indië-veteranen, familieleden en nabestaanden naar de herdenking gekomen. Beslist wel veel. De SMC-voorzitter Jack Vlaming was er ook, altijd bereid de gesprekken rond Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea warm te houden.

Fly-pass

De aanvang was om exact 14.00 uur. De baniergroep nam haar positie in, onder wie Jaap Gatsma, de nieuwe vaste drager van de SMC-banier. CKMar, lgen dr. Hans Leijtens, kwam in het tweede cortège aan. Enkele toespraken volgden, gericht op de herdenking van de ruim 6200 omgekomen militairen onder wie 60 van het Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee. Anouchka van Miltenburg, voorzitter van de Tweede Kamer, legde de eerste krans gevolgd door de 'fly-pass in missing man-formation' van de Luchtmacht. De omhoog schietende F-16 was snel in het dunne wolkendek verdwenen. Aalmoezenier Liedewien van den Broek sprak het openingsgebed en dichter Leo Vroman las voor uit zijn werk rond het Jappenkamp.

Indië-veteraan Leo van de Veer legt de SMC-krans (uiterst rechts)

SMC-krans

Onder klanken van het Reuvers Mannenkoor werden er wel honderd kransen gelegd, nadat eerst drs. Martin van Rijn, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, namens de regering had gesproken. Hij noemde als laatste: 'We hebben u tekort gedaan door niet naar u te luisteren.' SMC-begunstiger en Indië-veteraan Leo van de Veer legde de SMC-krans op een plechtige wijze bij de plaquette van het Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee. De plechtigheid sloot af met een defilé van alle aanwezigen langs de bloemenrijen en de plaquettes met de namen van de omgekomenen.

SMC-krans

Feestelijke Contactdag Koninklijke Marechaussee 15e Veteranendag KMar

Om acht uur is er al een inke bedrijvigheid bij en op de Koning Willem III kazerne in Apeldoorn. Reservisten doen de controle. In de verte doemt de megatent op het square al op. De zon begint door de nachtmist heen te prikken en blijft de hele dag actief. Om 09.00 uur staat de organisatie al te trappelen. Dan komen ook de eerste veteranen aan. Het feestelijk samenzijn van 200 jaar Koninklijke Marechaussee begint.

Ontvangst

Een kleine duizend veteranen bezoeken hun bakermat, voor velen vroeger 'Depot' geheten. Het aantal oorlogsveteranen loopt weliswaar terug, maar ze blijven het middelpunt vormen. Hun verhalen en ervaringen geven anderen inspiraties. Onder de vredesmissieveteranen zijn er veel nieuwe gezichten. Eén van hen: 'Ik wil niet nog eens tweehonderd jaar wachten. Deze dag is fantastisch.' Uit alle districten stromen veteranen naar Apeldoorn die in actieve dienst zijn. Ook zij vinden hun maatjes. Het lijkt één grote familie. De Ambassadeur der KMar-veteranen, de genmaj mr. Harry van den Brink, heet allen welkom en geeft nog enkele details uit veteranenland. In zijn speech is plaats voor ow-reservist Martin Koetsier die vanaf 2010 de organisatiekar van Veteranendag KMar heeft getrokken, maar nu echt het veld moet ruimen.

CKMar houdt zijn herdenkingsrede, omringd door Apeldoornse leerlingen

Kranslegging

Tegen 11.00 uur lopen allen - onder wie de genodigden - naar de hoofdpoort voor de herdenking van de omgekomen en overleden veteranen sedert de Tweede Wereldoorlog.

Onder hen vallen ook zij die dienden bij het Korps Politie Troepen in Nederland en bij de Korps Militaire Politie / Koninklijke Marechaussee in voormalig Nederlands-Indië. Het Trompetterkorps KMar verzorgt de muzikale klanken en de Standaardwacht KMar treedt in. In de troepenopstelling hebben de re-enacters (zij spelen de KMar na) de plaats voor de poort ingenomen, gekleed in KMar-uniformen uit diverse tijden. CKMar lgen dr. Hans Leijtens spreekt allen toe en toont daarin zijn respect en waardering voor het hoogste offer dat zij hebben gebracht. Hij werpt ook een blik op deze tijd. Na de kranslegging volgt het defilé.

Oud-beroeps en Korea-veteraan Kees Kortlever en Frans de Graaff de Ieren

Zonneschijn

De rijen keurig opgestelde voertuigen en ander materieel krijgen veel bekijks. Zo ook de legeringsgebouwen waar men vroeger heeft geleefd, in het bijzonder het gebouw 55 - het ronde gebouw met de oude rij- en verbindingsschool en de verzorging - dat een complete renovatie ondergaat. De organisatie heeft flink uitgepakt. De zitjes voor de tent doen met deze zon goede zaken. De paarden van de KMar-ruiters kijken met voldoening toe. In de tent wordt het steeds warmer. Het doel van dit dagdeel wordt met glans bereikt: weerzien, ontmoeten en herinneringen ophalen. Van de drie consumptiebonnen wordt gretig gebruik gemaakt en de nasimaaltijd smaakt weer als van ouds. Tegen 14.00 uur komen de pendelbussen naar het station NS weer opgang. Allen blikken zeer tevreden terug.

De kransleggers van de SMC groeten plechtig: kap-reservist Miriam Weimar (Burundi-veteraan) en de heer Bert Visscher (Indië-veteraan)

De zon hielp ink mee; het werd in alle opzichten een schitterende dag

MP-band maakt geen indruk: ‘Wegwezen!’

Met TomTom aan boord was het adres in Apeldoorn waar de redactie moest zijn makkelijk te vinden. Maar het was wel een bijzondere gewaarwording om te ontdekken dat de omgeving bekend voorkwam. Meer dan een halve eeuw geleden leerde deze SMC-redacteur hier een vaardigheid waarvan hij tot op de dag van vandaag plezier heeft. Dan doelen we niet op de lessen ‘merkwaardig verkeerregelen’, exerceren, met armen zwaaien, voeten stampen en der gelijke midden op een rustig kruispunt, maar op de rijlessen van korporaal Brouwer van de AAT. Uiteindelijk leidend tot het simpel omruilen van een militair rijbewijs voor een burger - exemplaar. Het is in die rijlesbuurt waar Aalt van Asselt woont.

Aalt van Asselt, 1969-3
Aalt reageerde op onze oproep voor bijzondere verhalen. Dus spraken we af om hem maar eens te bezoeken. De familie van Aalt van Asselt (1949) is afkomstig uit Elspeet, zijn grootvader had in dat Veluwse dorp een rietdekkersbedrijf, zijn vader werkte er een tijdje en kwam uiteindelijk in de bouw terecht. Als kind woonde Aalt in een burgerwoning op het prachtige Landgoed Staverden. Staverden, de kleinste stad van Nederland - kreeg stadsrechten van een van de Graven van Gelderland - was een aparte gemeenschap met een kleine school. De school had twee lokalen voor telkens drie klassen. Hij doorliep alleen de eerste klas op dat schooltje. Van zijn achtste tot zijn vierentwintigste woonde hij in Elspeet. Ging in Nunspeet naar de middelbare school. Hierna ging hij werken voor een assurantiekantoor in Apeldoorn. In 1968 kreeg hij van de burgemeester van Ermelo, waar Elspeet onder viel, een oproep voor militaire dienst. Met de VAD-bus ging hij naar Nunspeet om vandaar met de trein naar Utrecht te gaan voor de keuring, waarvan hij zich nog herinnert dat hij moest ‘spelen’ met morse-apparatuur. Hij werd in 1969 opgeroepen om zich te melden op de Koning Willem III kazerne te Apeldoorn om er te worden opgeleid tot chauffeur-telegrafist. Hij had de Koninklijke Marechaussee (KMar) niet aangevraagd, maar gelegerd te zijn in

De maaltijd laat zich goed smaken

Even een zonnige rust tijdens de oefening

Apeldoorn kwam de Elspeter wel prima uit. Omdat hij geen technische aanleg had, was hij wel verbaasd deze opleiding te moeten volgen, wel had hij al een rijbewijs. Omdat telegrafisten in meerdere voertuigen moesten kunnen rijden, leerde hij double-clutchend rijden met een DAF-ééntonner. Bij de ‘parate’ had hij een ‘eigen’ Munga. Daarover later meer.

Paraat
Na Apeldoorn kwam hij in Nunspeet, lekker dicht bij huis, bij 103 Maresk terecht. Veel te telegraferen was er niet, dus deed hij voornamelijk politiedienst, maar wel met een radio op zijn DKW Munga. Aan zo’n Munga denkt hij met gemengde gevoelens terug. Aalt: ’Wat een lichte slappe wagens waren dat! Geen vierwielaandrijving.’ Tijdens een rijoefening in 1969 in de buurt van Vijlen (Zuid-Limburg) bleek dat de Munga’s niet voldeden. Een van de taken van 103 was het leveren van stafwacht in Apeldoorn bij het hoofdkwartier van het eerste Legerkorps in de ‘achtertuin’ van de Koning Willem III. Aalt herinnert zich nog dat de wacht aan de poort via een veldtelefoon aan de stafwacht doorgaf dat de legerkorpsgeneraal onderweg was. De stafwacht moest

In het ‘pakkie net’; tweede rechts gehurkt is Aalt van Asselt

dan aantreden en de generaal maakte er een competitie van om eerder bij het gebouw te zijn dan de stafwacht buiten aan kon treden. En ook het ’s avonds snacks halen voor de aanwezigen in het gebouw, bij cafetaria De Ridder in Apeldoorn, staat hem nog voor de geest.

Bosbrand

In juni 1969 was de groep waarvan Aalt van Asselt deel uitmaakte een paar dagen, in de buurt van Havelte en Steenwijk, op oefening geweest met de Genie uit Wezep. Zware transportwagens werden door het verkeer geloodst met tot gevolg dat het onderdeel ook weer ongehavend in Wezep kon worden afgeleverd. Terugrijdend naar Wezep hing er een zeer grote rookwolk boven De Veluwe. In de buurt van Wezep werd duidelijk dat er een zeer grote bosbrand woedde, de legerplaats kon nog wel bereikt worden en de Genie was weer thuis en de marechaussees vertrokken weer richting Nunspeet, de oefening zat er op. Vanwege de vele afsluitingen werd een omweg gekozen via Epe. Onderweg deed zich de kans voor om een hoger gelegen weg te kiezen, van daar uit had men zicht op het gebied en werd hen duidelijk dat er zich voor hun ogen een enorme ramp afspeelde. Vanwege hun MP-kleding en de tekst ‘Koninklijke Marechaussee’ op de Munga liet de bewaking, die hen kennelijk belangrijk achtte, de groep door. Aalt: ‘We kwamen zo tot dichtbij de legerplaats ‘t-Harde en daar liepen we bij de brand vast, we konden echt niet verder.’ In een poging een route naar Nunspeet te vinden sloegen ze een pad in. Na een paar honderd meter sprongen er plotsklaps twee Afro-Amerikaanse militairen uit de bosjes. Zwaar bewapend staken ze hun geweerlopen in de Munga . ‘Ons restte maar één ding, de MP-band om onze schouder maakte kennelijk geen indruk’, aldus Aalt. ‘We moesten maken dat we wegkwamen.’ Langs een omweg bereikten ze uiteindelijk Nunspeet en kon het weekendverlof beginnen. Pas later realiseerden de marechaussees zich dat er al jaren geruchten de ronde deden over bunkers met atoomwapens die de Amerikanen in die buurt hadden ingericht. ‘Voor ons was wel duidelijk dat er ‘iets’ in de bossen bij ‘t Harde lag dat de moeite waard was om door de Amerikanen zelf te worden bewaakt.’

Marechausseegroep op de parkeerplaats

Na zijn diensttijd

Op 1 november 1970 zwaaide Aalt van Asselt af, om weer, zeven jaar, bij het assurantiekantoor te gaan werken. Zoals zo veel oud-marechaussees zocht ook hij naar een functie die hem niet voor altijd aan een kantoorstoel bond en kreeg een functie die hij zelf ‘semi-buiten’ noemt. Tot zijn vervroegde pensionering in 2009 bleef hij daarna ‘volledig buiten’ actief bij een aantal verzekeringsmaatschappijen, als rayon- en accountmanager. In zijn vrije tijd was en is Aalt een enthousiast sporter, voetbalde, tenniste en momenteel golft hij graag. Hij is getrouwd en heeft een zoon en een dochter en vier kleinkinderen. Zijn diensttijd beschrijft hij als een tijd waarin hij als twintigjarige jongeman van het besloten platteland met de ‘grote wereld’ kennismaakte. De marechaussee heeft hem wel degelijk gevormd vooral op het gebied van verantwoordelijkheid. Verder heeft hij al de jaren niets met het Wapen van doen gehad, wel kon hij in Apeldoorn, met zijn hoog (oud)marechausseegehalte, er niet helemaal omheen. Regelmatig zag hij bekende gezichten, vaak zonder zich de naam te herinneren. Ook bekeek hij enkele van de indrukwekkende beëdigingsplechtigheden die op de Apeldoornse Markt werden gehouden om de burgerij meer te betrekken bij de activiteiten van de KMar.
Weer ontmoette de redactie een oud dienstplichtig marechaussee die het een en ander had meegemaakt, het was een prettige ontmoeting daar in Apeldoorn. De ontmoeting in 1970 van Aalt in het bos bij ‘t Harde was zeker minder prettig, maar wat zullen die Amerikanen daar met zo’n bosbrand voor hun bunkers in de rats gezeten hebben…

Geheimzinnigheden in de periferie van de bosbrand.

De Molijnlaan in Nunspeet werd tijdens de bosbrand op een gegeven moment door de Koninklijke Marechaussee afgesloten. Een bewoner van die laan liet aan een verslaggever van de regionale Veluwse krant ‘De Stentor’ weten dat even later de reden duidelijk werd. Er kwam een behoorlijk groot konvooi Amerikaanse legertrucks voorbij. De contouren waren zo, dat het wel raketten moesten zijn die afgedekt waren en in andere gesloten voertuigen werden andere goederen vervoerd. Deze actie duurde ongeveer 45 minuten en hierna werd de weg weer vrijgegeven. Waar de reis heen is gegaan, heeft hij nooit geweten. Maar zoals hij zei: ‘Dat er daar alles bij elkaar iets vreemds is gebeurd, was mij al duidelijk.’
Een ander signaal dat er iets geheimzinnigs aan de hand was, bleek toen in die dagen een dienstbevel werd uitgegeven waarin stond dat Iedere militair die foto’s had gemaakt van de verwoestende bosbrand op 18 juni 1970 bij ’t Harde, zijn rolletjes moest inleveren vanwege de staatsveiligheid.

‘Het Korps Marechaussee te

ons onbekende en onbeminde stiefzusje

Deel 1

Wie op enig moment het woord ‘Marechaussee’ intypt op één van de grote zoekmachines op internet vindt wel 28.000 hits. Vele bekende onderdelen uit heden en verleden van onze roemrijke organisatie passeren daarbij de revue en dan opeens verschijnt daar het begrip: ‘het Korps Marechaussee te voet’. Een korps waar weinige van onze lezers ooit van gehoord zullen hebben en waar diegenen die er wèl mee bekend zijn, onmiddellijk reageren met: ‘Maar dat is een heel àndere organisatie hoor; daar heeft onze Koninklijke Marechaussee niets mee te maken!’ Wat was dat voor organisatie die qua naam toch zo duidelijk lijkt op ‘onze’ Koninklijke Marechaussee van 1814 en waarom neemt men er zo duidelijk afstand van? Wellicht dat die afkeer van dit onbekende en onbeminde stiefzusje van ons wat duidelijker wordt als u weet dat dit korps ook wel aangeduid werd als: ‘Korps Marechaussee van Atjeh en Onderhoorigheden’.

Dit bijzondere stiefzusje van onze Koninklijke Marechaussee (KMar) leek grotendeels in de geschiedenis te zijn weggezonken totdat ik op een SMC-reunie in de Harskamp bij de stand van het Marechausseemuseum een prachtig nieuw boekje heb aangeschaft met als titel: ‘De Hongertocht 1911-2011 (het verhaal van een verloren gewaande patrouille)’, een relaas van een dramatisch verlopen patrouille van een eenheid van deze Marechaussee te voet naar de binnenlanden van Atjeh in 1911 en met deze nieuwe uitgave komt dit korps ineens weer in de hedendaagse schijnwerpers te staan. Tijd om ons eens te verdiepen in deze bijzondere organisatie.

Marechaussee in Nederlands-Indië?

Toen ik mij voor het eerst begon te verdiepen in dit Korps Marechaussee te voet, was dit een van mijn eerste vragen: Marechaussee in ons voormalig Indië? Zo vreemd blijkt dat eigenlijk niet te zijn want sinds ons Marechaussee Contact (MC) van december vorig jaar weten wij door het artikel van R. Grisel dat in 1862 in Suriname het Korps Marechaussee Suriname werd opgericht en daarvóór werd al in 1839 in de West opgericht het Korps Koloniale Marechaussee. Allemaal organisaties met dezelfde naam maar met een totaal afwijkend takenpakket.

Atjeh en de drie oorlogen

Deze langste oorlog uit de Nederlandse koloniale geschiedenis duurde van 1873 tot 1913 en werd lange tijd geroemd vanwege het dappere optreden van het Koninklijk Nederlands Indisch Leger (KNIL) tegen de krijgshaftige Atjehers en het grote aantal Militaire Willemsordes dat werd uitgereikt aan de leidinggevenden. Vandaag de dag wordt deze oorlog vooral als een ‘zwarte bladzijde’ beschouwd vanwege het brute geweld tegen de inlandse bevolking waarbij vrouwen en kinderen niet werden ontzien. Uiteindelijk verloren in die veertig jaar circa 12.000 militairen en 25.000 dwangarbeiders het leven. Aan Atjehse zijde kwamen in die strijd naar schatting 60.000 à 70.000 mensen om. Atjeh is gelegen op de noordwestelijke punt van Sumatra en grenst aan de Zeestraat van Malakka en daarmee aan Singapore. De Atjehers hebben een eigen taal en cultuur en ook een lange geschiedenis van onafhankelijkheidsstrijd, een strijd die ook anno nu, de Indonesische regering nog steeds veel zorgen baart. In december 2004 kwam dit gebied in het nieuws door een alles vernietigende tsunami; in de pers werd toen dit gebied aangeduid met de Indonesische naam: ‘Aceh’. Het gedeelte van Sumatra dat Atjeh wordt genoemd heeft een omvang van ongeveer 1,5 keer Nederland.

1e Commandant van Marechaussee kolonel G.G.J. Notten (1850-1963)

Ik meende mij van mijn geschiedenislessen van vroeger te herinneren dat Nederland zo’n driehonderd jaar onafgebroken het bestuur over heel Nederlands-Indië heeft gevoerd maar dat blijkt niet zo te zijn: pas in 1824 droeg de Engelse regering het bewind over Sumatra over aan de Nederlandse regering met twee nogal tegenstrijdige voorwaarden:

a. de Nederlandse overheid moet de onafhankelijkheid van het Atjehse sultanaat waarborgen;

b. Nederland zorgt ervoor dat de Atjehers de veiligheid van handel en scheepvaart niet langer zullen verstoren (oftewel: piraterij!).

voet’ (1890-1942)

Na de opening van het Suezkanaal in 1869 nam de internationale scheepvaart door de Zeestraat van Malakka sterk toe en daarmee ook de overvallen door Atjehse piraten op de passerende koopvaardijschepen. De getroffen landen drongen steeds nadrukkelijker bij Nederland aan op maatregelen tegen die Atjehse piraterij maar onze regering was nog steeds met handen en voeten gebonden aan de verdragsvoorwaarden van 1824.
Pas met het nieuwe ‘Traktaat van Sumatra’ van 1873 kreeg Nederland hier de vrije hand. Onmiddellijk lanceerde de Nederlands-Indische regering een militaire operatie om het weerbarstige en ongehoorzame Atjeh onder controle te krijgen: de Eerste Atjehoorlog. (Er waren nog twee Atjehoorlogen nodig voordat het opstandige Atjeh definitief bedwongen was ook al bleven rondzwervende guerillagroepen tot 1913 het binnenland onveilig maken) Het vergde een grote bezettingsmacht van 13.000 man om vanaf 1873 het grote gebied permanent onder controle te houden en al snel zag de Minister van Oorlog zich gedwongen dit bezettingsleger fors in te krimpen tot ongeveer 3000 man. Het Nederlands Indisch Leger (NIL) moest het overgrote deel van Atjeh weer vrijgeven op de afgegrendelde vesting ‘Koeta Radja’ in de noordwestpunt na. Rondom dit Koeta Radja (plaats van de vorst en tevens de hoofdstad) werd een keten van 16 militaire buitenposten opgericht die onderling verbonden waren door een spoorlijn/tramlijn ten behoeve van troepenverplaatsingen, bevoorrading en berichtenwisseling, de zogenaamd ‘geconcentreerde linie’ met een oppervlakte van ongeveer 50 km2.
De opdracht aan de militaire commandant luidde: ‘..zonder eenige dwang geduldig afwachten totdat de verzetspartij hare onderwerping zou aanbieden’. Nederland hoopte dat het Atjehse verzet langzaam zou doodbloeden.
De militaire eenheden binnen de geconcentreerde linie mochten niet optreden buiten de linie en eigenlijk alleen wachten op de steeds driester wordende aanvallen van de Atjehse opstandelingen en die aanvallen proberen af te slaan. Ook de tramlijn werd veelvuldig gesaboteerd evenals bruggen en wegen. Het verzet laaide telkens opnieuw op onder leiding van de Mohammedaanse schriftgeleerden, de oelama’s, die de heilige oorlog tegen de ongelovigen predikten.
De troepen van het Nederlands Indisch Leger (toen nog geen: KNIL) binnen die linie konden alleen maar hopen dat ze de aanvallen en sabotagepogingen tijdig zouden onderkennen en hopen dat er tijdig versterkingen zouden arriveren maar tegen de tijd dat die versterkingen er waren, waren de opstandelingen al lang en breed naar het onherbergzame binnenland gevlucht. Speciale troepen werden aangewezen om ’s nachts de veiligheid binnen die geconcentreerde

Repro van schilderij Menno van Meeteren met KNIL Marechaussee Renjaan

linie te verzekeren. Deze troepen bestonden uit 2 mobiele bewakings-detachementen onder bevel van een luitenant die zijn eigen kader en minderen mocht uitzoeken. Het geheel voldeed zeer goed maar het was te zwak. Deze speciale troepen waren de voorlopers van de latere Marechaussee.

Het Atjehse vrijwilligerslegioen van Teukoe Oemar

Een andere, slimme (?) oplossing werd gevonden door goedwillende Atjehers over te halen de zijde van het Nederlandse bestuur te kiezen en op te treden tegen de eigen Atjehse opstandelingen.
Er werd een Atjehs legioen opgericht onder leiding van de Atjehse avonturier Teukoe Oemar en dit legioen werd bewapend met honderden vuurwapens. Deze Oemar had aanvankelijk groot succes en slaagde er in de vrede in Atjeh te realiseren en de guerilla-aanvallen te beëindigen maar er ontstond toch twijfel aan de betrouwbaarheid van deze Oemar die maar steeds om meer vuurwapens, munitie, geld en opium (!) vroeg. In 1896 kwam de mededeling dat Teukoe Oemar was overgelopen en de zijde van het verzet had gekozen. Het was duidelijk dat er een totaal andere aanpak van de Atjehse guerilla’s vereist was.

(wordt vervolgd)

- in memoriam -

96 jarige Bea Bastiaans

In ons blad van augustus 2014 vertelde mevrouw Bea Bastiaans over de verschrikkelijke Bersiap-periode in Nederlands-Indië. Op het moment dat dit blad al door de drukpersen gleed, is Bea Bastiaans ons op 12 augustus ontvallen. De SMC is haar zeer erkentelijk voor haar woorden. De vragen kan de redactie haar niet meer voorleggen. Bea Bastiaans moge rusten in vrede.

Op de vlucht…

Deel XIX uit de serie ‘De onbekende helden van 1940-1945’
Door Henk G. Westland, luitenant-kolonel b.d.

Marechaussee Voor den Dag

In mei 1940 ontkomt huzaar Voor den Dag aan het bombardement op zijn kazerne. Als politieagent krijgt hij ontslag wegens het zingen van vaderlandse liederen, doch komt weer terug in dienst. Echter aan de grote razzia op 22 november 1944 in Den Haag kan hij niet ontsnappen. Tijdens het transport naar Duitsland springen veel mannen uit de trein, zo ook bij Winschoten, maar dan ratelen de mitrailleurs.

Ten oosten van de Biesbosch in het dorp Nieuwendijk wordt op 11 juni 1919 Peter Otto voor den Dag geboren. Hij is de tweede in een gezin van zeven kinderen, waar vader de kost verdient als landarbeider. Ze verhuizen in 1927 van Brabant naar Hoofddorp in de Haarlemmermeerpolder. Maar vader wordt ziek en komt begin 1933 in een inrichting terecht. Moeder staat er nu alleen voor en de oudste zoons moeten de kost gaan verdienen. Dus ook Peter moet - na anderhalf jaar ULO - van school af en de veertienjarige gaat nu als daggelder werken op de boerderij ‘Stad Zaandam’. Wel volgt hij nog twee jaar in de wintermaanden de ‘Landbouw wintercursus’.

Peter voor den Dag achter de ploeg

Als dienstplichtige meldt Peter zich begin juli 1939 bij het 3e Regiment Huzaren in de Nieuwe Alexanderkazerne te Den Haag. Acht weken later kondigt de regering de algemene mobilisatie af en vertrekt het regiment naar zijn oorlogskwartieren. De rekruten blijven in de kazerne en gaan over naar het daar nieuw opgerichte Depot Cavalerie. Een deel van de huzaren krijgt een (om)scholing tot huzaar-motorrijder, zo ook Voor den Dag. Normaliter gaan de opgeleide huzaren naar hun regimenten, maar hij blijft bij het Depot als motorordonnans. Voor den Dag wil graag politieagent worden en in het voorjaar 1940 begint hij aan een schriftelijke cursus voor het politiediploma, bij de ‘1e Nederlandsche Politieschool’ in Amsterdam. Maar dan op 10 mei 1940, in de vroege morgen van de eerste oorlogsdag, bombarderen Duitse vliegtuigen de kazernes in Den Haag. Op de Nieuwe Alexanderkazerne worden de stallen getroffen waarbij 65 huzaren en vele paarden de dood vinden. Voor den Dag is die morgen al vroeg op pad en ontloopt zo het bombardement. Twee weken na de capitulatie mag hij als landarbeider al met groot verlof en gaat weer aan het werk in de polder. De cursus voor het politiediploma wordt niet meer afgemaakt.

Peter solliciteert bij de Marechaussee en op 17 februari 1941 komt hij op bij het 3e Eskadron Depot in Hoog-Soeren. Vier maanden later is zijn opleiding afgerond en volgt een plaatsing bij het Eskadron Amsterdam. Dit eskadron is zo’n honderd man sterk, deels te paard en deels gemotoriseerd, en gekazerneerd in woonhuizen aan de Vijverstraat. Hier verblijft hij maar kort, want zijn eskadron en die te Haarlem en Den Haag worden op 11 juli naar de zuidgrens gedirigeerd om het daar gedetacheerde personeel van de marechausseebrigades af te lossen. Voor de bestrijding van smokkel aan deze grens is er extra politie gestationeerd. Marechaussee Voor den Dag komt in Ossendrecht terecht.

In februari 1941 is het onrustig in Amsterdam met als sluitstuk een massaal protest op de 24e en 25e, de ‘Februaristaking’. De bezetter is razend over de lakse houding van de politie en geeft in mei opdracht tot het oprichten van een ‘gesloten’ gemeentepolitie-eenheid in Amsterdam. Dit Politiebataljon Amsterdam (PBA) zal worden gekazerneerd en gevuld met personeel van de gemeentepolitie dat na mei 1940 vanuit het leger is gekomen. Op 2 juli betrekt het PBA (circa 250 man) met veel ceremonieel vertoon zijn nieuwe kazerne aan het Cornelis Troostplein in Amsterdam-Zuid.

Rauter, de hoogste politiechef in Nederland, op 7 augustus 1941: ‘Zur deckung des dringendsten Bedarfs an Polizeibeambten des Einzeldienstes in Amsterdam und Den Haag ordne ich hierbei an dass ab sofort 3 geschlossene einheiten (Eskadrons) der Gendarmerie zur Verwendung bei der Polizei in Amsterdam und Den Haag, und zwar 2 Eskadrons nach Amsterdam und nach Den Haag 1 Eskadron zu überführen sind. […] Sie sind im Einzeldienst zu verwenden’. De Inspecteur der Marechaussee rest slechts de uitvoering te regelen: Eskadron Den Haag gaat naar de politie Den Haag en de Eskadrons Amsterdam en Haarlem gaan naar de politie Amsterdam. Het personeel zal - zonder kader - eerst bij de politie worden gedetacheerd en later ingedeeld. Op 15 augustus marcheren

Amsterdam, augustus 1941, binnenplaats PBA-kazerne. Middelste stoel: Voor den Dag. Staand: agent van politie

152 marechaussees de kazerne van het PBA binnen, niet voor de einzeldienst maar ter vervanging van 152 PBA-agenten!

Per 1 oktober is Voor den Dag nu agent van politie te Amsterdam geworden, maar niet voor lang. Hij en drie collega's krijgen per 10 december ontslag aangezegd. Uit de brief van de hoofdcommissaris Tulp: 'Alle vier hebben op donderdag 4 december 1941, tijdens een marsch van het geheele Politie-Bataljon-Amsterdam, even buiten de kom van het dorp Ouderkerk, terwijl zich vrij veel publiek langs den weg bevond, in het openbaar het lied "t is plicht dat iedere jongen" in zijn geheel en dus ook de woorden "voor Koningin en Vaderland waakt iedere jongen mee", gezongen. Deze houding gaf blijk van gebrek aan begrip van tucht en discipline, onontbeerlijk voor een agent van het Politie-Bataljon-Amsterdam'.

Peter gaat noodgedwongen weer terug achter de ploeg. Wel heeft hij tegen zijn ontslag bezwaar aangetekend bij het Ambtenarengerecht in Amsterdam. Op 17 februari 1943 trouwt hij met zijn Maaike en toevallig ook op deze dag doet de rechter uitspraak. De opgelegde straf staat in geen verhouding tot de ernst van het feit en het ontslag wordt nietig verklaard. Hij komt niet meer terug bij het PBA, want op 4 maart 1942 was de eerste lichting van het Politie Opleidingsbataljon (POB) uit Schalkhaar gearriveerd: tweehonderd man, de eerste gesloten eenheid van de 'Nieuwe Orde'. Van de oude bezetting waren eerder de gehuwden naar de reguliere politiedienst overgeplaatst en de ongehuwden moesten op die 4 maart voor drie maanden naar het POB 'voor het volgen van een militaire opleiding'. Voor den Dag wordt in april 1943 overgeplaatst naar Den Haag en doet dienst aan het bureau Van der Vennestraat in de Schilderswijk. Inmiddels is hij bij de politiereorganisatie van maart 1943 aangesteld als wachtmeester der Staatspolitie. In Den Haag wordt hun zoontje Jan geboren.

De bezetter heeft steeds meer arbeidskrachten nodig en vanaf september 1944 worden de razzia's op mannen van zeventien tot en met veertig jaar oud grootschaliger. Begin november worden in Rotterdam maar liefst 50.000 mannen - waaronder ook politie - weggevoerd. In Den Haag zijn op 20 november opvallend veel Duitse troepen aanwezig en gaan er geruchten over een razzia. Ook de politie hoort deze berichten, maar er wordt gezegd dat politiemannen aan het bureau niet worden meegenomen. Iedereen wordt gewaarschuwd om aanwezig te zijn, maar velen vertrouwen het niet en duiken onder.

De volgende dag begint de mannenroof in Den Haag en ook brandweer- en politiemannen zijn het slachtoffer, waaronder wachtmeester Voor den Dag. Duizenden worden met binnenvaartschepen naar Amsterdam vervoerd en vandaar 's nachts in schepen over het IJsselmeer naar Kampen. Vanuit hier vertrekken diverse transporten en op 28 november wordt er een samengesteld van 1350 man, waarvan 150 man brandweer en politie, en ook Peter voor den Dag. De trein vertrekt richting Almelo, maar blijft bij Raalte een nacht staan om dan terug te rijden naar Zwolle. Daar moet iedereen de trein uit om op donderdag de 30e weer te vertrekken richting Groningen. Onderweg wordt vaak gestopt en telkens na het wegrijden springen er mannen van de trein, maar hun bewakers - soldaten van de Wehrmacht - schieten kennelijk niet gericht. Echter vanaf Hoogeveen worden er mitrailleurs op de treinbalkons gemonteerd. Nadat de trein in Winschoten weer optrekt, springen er vier mannen vanaf. Alleen nu stopt de trein plotseling en springen ook de bewakers eraf.

Peter voor den Dag is één van die mannen. Brandweerman Krist schrijft: 'Hij sprong uit de rijdende trein, liep langs de spoorberm omlaag, kroop door de spoorsloot en rende de weilanden in, die zich duidelijk in het maanlicht voor ons uitstrekten. In de verte zagen wij een watertoren helder tegen de hemel afsteken. Hij was al bij het begin van het weiland, toen de trein stopte. De moffen hadden klaargestaan en sprongen direct, toen de trein stilhield. Na hem enkele malen gesommeerd te hebben halt te houden, begonnen zij op hem te schieten. We zagen de agent vallen en blijven liggen. Het schieten hield op. De vluchteling had hierop gewacht, sprong weer overeind en rende verder in de richting van de watertoren. Daartegen zagen wij zijn silhouet afsteken, het maanlicht scheen op zijn rug. Plotseling barstte er een geratel los van mitrailleurvuur. We zagen de lichtspoormunitie hem raken, een gedeelte ervan ketste af tegen de toren. Hij viel weer en het werd stil.' Later zal blijken dat Peter door vier kogels in zijn rug is geraakt. Het lichaam wordt naar de wagon teruggebracht, het is dan ongeveer 00.15 uur. Bij Nieuweschans wordt de grens gepasseerd en gaat de rit in zuidelijke richting. Drie uur later in Coesfeld brengen zijn collega's Peters lichaam naar het stadhuis. Zijn papieren moeten ze daar inleveren en het lichaam bij een kapelletje achterlaten. Die morgen gaat de trein verder naar Rees (ten oosten van Emmerich), waar de tocht in een kamp eindigt.

In januari 1945 krijgt de familie bericht over Peters overlijden door een uit Rees ontsnapte politieman. Kort daarop wordt een tweede zoontje geboren. Veel later wordt bekend dat Peter is begraven op het Evangelischer Friedhof in Coesfeld. Zijn resten zijn in 1954 door zorg van de Oorlogsgravenstichting herbegraven op het Nederlands Ereveld Osnabrück.

De auteur verricht historisch onderzoek naar de gevallenen die in de oorlog 1940-1945 behoorden tot de (Koninklijke) Marechaussee; de bronnen voor dit artikel zijn bij hem opvraagbaar. De foto's zijn beschikbaar gesteld door de familie Voor den Dag. Wilt u reageren? Uw reactie rechtstreeks aan de auteur is welkom op marechaussee4045@gmail.com.

Marechaussee van 1875 tot 1895

Reeks verhalen uit de oude doos. Deel 10: brigadier Poulusse laat zien hoe hij de tucht in zijn brigade handhaaft maar laat ook zien hoe hij een weinig ontwikkeld maar hardwerkende marechaussee door het theorie-examen van de divisiecommandant heen sleept en daarmee voorkomt dat deze marechaussee voortijdig Het Wapen moet verlaten..

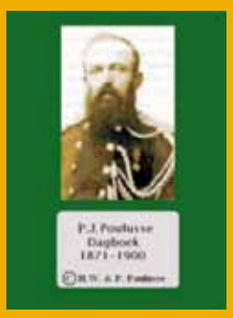

In de vorige a everingen van deze serie maakten wij kennis met oud-collega Pieter-Jan Poulusse uit Tholen die van 1875 tot 1895 bij het Wapen der Koninklijke Marechaussee heeft gediend. Zijn avonturen heeft hij later in biogra evorm vastgelegd in 252 korte verhalen die een goed beeld geven van het harde leven in de tijd van onze (over-)grootouders.
In deel negen verhaalde hij hoe hij een levenloze vreemdeling weer tot leven wekt, lost de vernieling van een gedenkteken op, weet een groep zigeuners ongemerkt weer de Belgische grens over te zetten, is getuige van de schandelijke uitbuiting van de armen in Putte en krijgt te maken met agressieve Belgische wildstropers.

Wij vervolgen zijn dagboekverhalen uit die tijd en handhaven daarbij zijn authentieke schrijfwijze met alle eigenaardigheden van dien.

Burgemeester te Ossendrecht ook voor het ambt te Putten.
‘Tijdens de burgemeestersvacature te Putte werd de burgermeester van Ossendrecht door de Commissaris der Koningin te 's Hertogenbosch aangezocht tot het tegelijk vervullen van het ambt te Putte. De burgemeester van Ossendrecht liet zich die benoeming welgevallen zolang als ik te Ossendrecht als brigadecommandant gevestigd bleef. Toen mijn verplaatsing naar de Moerdijk bekend werd, wilde de burgemeester zich naar de Commissaris der Koningin begeven om mijn verplaatsing ongedaan te krijgen, hetgeen ik verzocht niet te doen, alwaar hij toen in berustte. Niet lang na mijn vertrek nam hij ontslag als Burgemeester te Putte.’

Kermis te Ossendrecht.
‘De eerste kermis te Ossendrecht moest ik een rapport maken wegens vergaande dronkenschap van een mijner manschappen. In begin van den middag ging alles rustig zijn gang in het dorp en vroegen mijn manschappen eens uit te mogen gaan hetwelk ik hun toestond maar dat ze om 4 uur weer present moesten zijn in de kazerne; de jongste was op tijd present, doch de oudste liet zich niet zien. Op mijn vraag waar hij zich bevond, liet hij zich aarzelend uit dat hij in een café dansende was. Wij gingen beiden de kermis op en zagen hem als spoedig dansend en tevens dat hij dronken was. Ik verwees hem zich aanstonds naar de kazerne te begeven en zich voor den dienst gereed te maken. Eindelijk was hij binnen en begon daar tandenknarsend zich onverschillig uit te laten onder niet nader te omschrijven uitlatingen. Gekleed zijnde, zag ik hem gemoedelijk naar zijn kosthuis gaan en met behulp van de kostbaas en diens zoon naar den zolder op een bed te slapen te leggen. Ter voorkoming van erger was den zolder afgesloten en bleef hij tot den volgende morgen rustig te bed. Na alzo te zijn ontwaakt en zich te hebben gewassen en wat eten te hebben genuttigd, meldde hij zich op mijn bureau met het onnozelste gezicht. Ik maakte hem op zijn afkeurende gedrag opmerkzaam en dat ik van een en ander rapport aan de kapitein districtscommandant zou zenden. Den daarop volgende morgen meldde hij zich kwartierziek wegens duizeligheid in het hoofd. Ik gaf hem rust en vermeld het gehele geval aan de kapitein. Enige dagen daarna kreeg ik een schrijven dat hij was gestraft met negen dagen provooststraf (streng arrest). Dat hij zich naar Breda moest begeven om die straf aldaar te ondergaan. Te Breda zijnde gearriveerd, verzocht hij zijn bezwaren de kapitein te mogen kenbaar maken. Hij ontkende dronken te zijn geweest. Niettegenstaande moest hij zich in het arrestlokaal begeven totdat de kapitein zijn bezwaren te Ossendrecht had onderzocht. Uit dit onderzoek bleek duidelijk dat hij dronken was geweest en zich onnet had gedragen. Na het ondergaan zijner straf was hij overgeplaatst en na nog enkele maanden, die hij nog te dienen had het Wapen met ontslag verlaten.’

Moerdijk 10 maart 1886.
‘Op de hierboven gemelde datum begaf ik mij met mijn gezin per rijtuig naar het station in Woensdrecht en van daar per spoortrein naar Moerdijk, alwaar ik reeds vroeg in den namiddag arriveerde. Onze komst was blijkbaar minder aangenaam voor mijn voorganger, die eerst den volgende dag na overgave

De voormalige marechausseekazerne Moerdijk (foto van Wieger Steenbergen)

Kermis in de 19e eeuw

‘Prinses Pauline‘-kermisattractie rond 1880 geboren in Ossendrecht

Voormalige rechtbank Breda

Voormalige marechaussee-kazerne Ossendrecht

Moerdijk marechaussee-kazerne

Wapen Moerdijk

Wapen Ossendrecht

der brigade zich naar zijn nieuwe standplaats Ossendrecht kon begeven. Kort na onze aankomst waren mijn meubelen ook per goederentrein gearriveerd. De manschappen betoonden hun goede wil met een gedeelte van de aller nodigste meubelen in de kazerne te halen, dat hun door mijn voorganger geweigerd werd. De indruk die ik bij mijn komst te aanschouwen kreeg was slecht te noemen. Het leek mij al aanstonds een verwaarloosde toestand. Orde en gezag bestonden er niet en zindelijk had het veel te wensen over. De commandant deed mij over een en ander beklag en verzocht mij ‘s avonds bij de dienstregeling voor den volgende dag tegenwoordig te willen zijn. Over de wanordelijke houding stond ik verbaasd. Met een stuk pijp in de mond, versleten kleding en in een onverschillige houding kwamen zij op het bureau, alwaar hun de diensten voor de volgende dag gecommandeerd werden. De volgende dag werd in tegenwoordigheid van de waarnemend districtscommandant de brigade overgegeven en genomen. Des avonds bij het commanderen van den dienst door mij voor den volgende dag lieten ze zich onbehoorlijke uitdrukkingen ontvallen over de vertrekkende commandant. Ik zei daar niet verder over te mogen spreken, daar hij niet meer bestond en dat ik in zijn plaats gekomen was. Dat ik slechts van hun verlangde gehoorzaamheid en plichtsbetrachting en dat ik zoveel in mijn vermogen was zou trachten hun het leven zoo aangenaam mogelijk te zullen maken hetgeen ik wederkerig van hun ook verlangde. Dat wanneer ze zich tegenover mij durfden uitlaten, zoals een hunner zich tegenover mijn voorganger had gedaan ik direct rapport daarover aan den districtscommandant zou toezenden.’

Een niet verdient rapport.

‘Enigen tijd daarna waren de marechaussees Pieter Lamore en Jacobus Mullie als getuige voor de Rechtbank te Breda geweest en zaten na afloop in de stationswachtkamer waar de vroegere commandant ook binnenkwam. Enkele dagen later kreeg ik bericht dat Lamore was gestraft met enige dagen politiekamer wegens het niet groeten en het aannemen van een oneerbiedige houding tegenover zijn vorigen commandant. De oorzaak was dat beiden vijandig en hatelijk tegenover elkaar stonden. Ik deelde Lamore die tijding mede waarvan hij vreemd opkeek. Vervolgens gaf ik hem te kennen wel te zullen zorgen dat hij als gehuwd man die straf niet te Breda zou moeten ondergaan en berichte den districtscommandant hem voor den dienst als goed varensman niet te kunnen missen, vooral wegens de surveillance op de visserij. Bij den destijds fungerende divisiecommandant stond hij niet in goede gunst. Opgeruimd en meegaande was Lamore niet. Weinig ontwikkelt en eigenzinnig, doch altijd vol ijver en onvermoeid voor de dienst, vooral voor de surveillance op den visserij. De divisiecommandant had hem te kennen gegeven, dat hij bij expiratie zich niet meer mocht re-engageeren en het Wapen met 14 dienstjaren verlaten moest. Gehuwd en vader van een kind waren man en vrouw erg terneergeslagen en bedrukt voor hun toekomst.’

Waar op te letten door P. Lamore bij inspectie en theorie van den divisiecommandant.

‘Voor de inspectie die toen eerdaags moest plaats hebben voor de divisiecommandant had ik Lamore voorgehouden bij de te houden theorie hij mij moest aankijken en op mijn vragen niets anders mocht antwoorden dan “Ja” en “Neen”. Ik gaf daartoe opgemerkt het teken met mijn hoofd. Eindelijk is den dag van de bewuste inspectie daar en de gehouden theorie had een gewenst verloop voor Lamore. De majoor gaf zelfs zijn bewondering over de gemaakte vorderingen van Lamore, welke daarvan een tevredenheidbetuiging kreeg. Bij het eindigen van zijn diensttijd adviseerde ik voor zes jaar te laten bijtekenen en niet voor twee jaar en begaf mij met dat advies naar den districtscommandant te Breda. Deze zeide dat advies te zullen steunen bij den divisiecommandant dat met gunstig gevolg werd toegestaan. Nog drie maal twee jaren verlengd verliet Lamore met 20 dienstjaren en vol pensioen het Wapen. Nu heeft hij met zijn vrouw en zoon, een onbezorgde ouden dag.’

Met dank aan Pieter-Jan Poulusse. Bewerkt door wmr1 b.d. H.A. Basten, archivaris van het Museum der Koninklijke Marechaussee te Buren.

Deze serie over de dienstperiode van Pieter-Jan Poulusse, waarin hij als marechaussee, brigadier en wachtmeester de maatschappij moest beschermen tegen bedelaars, visstropers, zigeuners, smokkelaars, dronken collega’s, manschappen en dominees, wordt vervolgd.

Herstructurering Koning Willem III kazerne, gebouw 55

Na een bouwtijd van minder dan één jaar, werd in april 1939 de Koning Willem III kazerne feestelijk in gebruik genomen door het 1e Regiment Huzaren Motorrijders en het 2e Regiment Wielrijders van de Koninklijke Landmacht.

Eén jaar later, na de Duitse inval, namen de Duitsers de kazerne over. Tegen het einde van de oorlog werden er, na de Slag om Arnhem, zo'n 1800 gewonde Britse en Poolse krijgsgevangenen in de kazerne ondergebracht en deden de legeringsgebouwen dienst als 'Airborne Military Hospital Apeldoorn'. In gebouw 24 (Graeme Warrack gebouw) van de kazerne is de traditiekamer ingericht van waaruit de Schotse divisiearts Graeme Warrack in 1944 aan de Duitse bezetter ontsnapte. Na de bevrijding gebruikten de Canadezen de kazerne en de Nederlanders richtten er een interneringskamp in voor landgenoten die 'fout' waren in de oorlog. In 1946 kwamen er naast de eerste dienstplichtigen ook de eerste beroepsmarechaussees op de Koning Willem III kazerne, namelijk een mobiele eenheid; de eerste ME.

Vrijwel alle marechaussees, beroeps en dienstplichtigen, hebben op de Koning Willem III kazerne hun opleiding genoten. Velen zullen zich de basis militaire training van de eerste maanden herinneren, een training die zich afspeelde op en rond het kazerneterrein. Tot de militaire training behoorde ook de rijopleidingen voor auto en motorfiets alsmede een opleiding verbindingen. Deze opleidingen speelden zich hoofdzakelijk af in en rond gebouw 55, het grote halve cirkelvormige garagecomplex, met aan de noordkant een benedenstraat en aan de zuidkant een bovenstraat.

Op dit moment wordt de kazerne gerenoveerd. In 2008 werd een aanvang gemaakt met verbouwing en renovatie. Deze werkzaamheden verkeren in een vergevorderd stadium. Meer uitgebreid kan men onder andere hierover lezen op de website van MarechausseeNostalgie. Onlangs werd de redactie SMC uitgenodigd voor een rondleiding door gebouw 55 onder leiding van bouwkundigen. Zodoende werd een goed inzicht verkregen op welke wijze de renovatie en (ondergrondse) nieuwbouw werd aangepakt.

Ongeveer twee jaar geleden is men begonnen met de werkzaamheden aan gebouw 55, waarbij de uitgangspunten hergebruik, nieuwbouw en constructie van een loopbrug waren. Gebouw 55 is één van de structuurbepalende oorspronkelijke gebouwen van de KW III kazerne. Handhaving van de oorspronkelijke architectuur is uitgangspunt geweest bij de herbestemming. Zorgvuldigheid werd betracht ten aanzien van de gebouwstructuur, het betonskelet, de kap en de gevels. In verval geraakte delen werden hersteld.
Het bestaande gebouw gaat diverse nieuwe functies huisvesten gerelateerd aan sportvoorzieningen, schietbanen, logistieke functies en praktische Marechausseevaardigheden. Op de begane grond is een straat en een plein nagebootst, compleet met kroeg en bank met geldautomaat, alwaar een deel van de BE-opleiding (redactie: BE staat voor bijstandseenheid) plaats vindt. Voor de training in grensbewakingstaken is op de etage de inrichting gerealiseerd van een trainingsruimte met een nagebootste doorlaatpost van de vertrekhal van de luchthaven Schiphol, compleet met balie en poortjes.

In de nieuwbouwkelder bevinden zich vier schietbanen van 15 en 25 meter, simulatieschietbanen (schietbioscoop), sportkleedkamers en sporthal met onder andere een klimwand. Op de schietbanen kunnen voertuigen worden ingezet voor trainingsdoeleinden. Het overbrengen van de voertuigen geschiedt met een lift. Verder is er een loopbrug gesitueerd voor een nieuwe noordzuid looproute van gebouw 55 tussen de gebouwen 38 en 39 naar de appelplaats. Boven het dak van schietbanen, nu nog een zandvlakte, zal in de toekomst een moderne stormbaan worden ingericht. In het landschappelijk deel domineert het landschap en is de bebouwing ondergeschikt. Het bouwprogramma is voor circa 70 procent ondergronds gerealiseerd.

Onlangs is gebouw 55 gedeeltelijk in gebruik genomen.

Meer foto's in de fotogalerij van de SMC-website.

Open Monumentendagen Koning Willem III kazerne

Gedurende een fraai herfstweekend van 13 en 14 september kon men op de Koning Willem-III kazerne een kijkje nemen op de locatie waar de student zijn of haar opleiding aanvangt om daarna werkzaam te zijn bij de Koninklijke Marechaussee.

Het Opleidings-, Trainings- en Kenniscentrum Koninklijke Marechaussee (OTCKMar) is op deze kazerne gevestigd. Bij Koninklijk Besluit van 27 maart 1909 werd Apeldoorn als standplaats voor het Depot Koninklijke Marechaussee aangewezen. Doorslaggevend bij deze keuze was dat de Koningin de bewaking van paleis Het Loo niet langer door een burgerbewaking - de zogenaamde klompenwacht - wilde laten doen, maar door de Marechaussee.

Net als vorig jaar werd een aantal activiteiten georganiseerd. Bezoekers konden deelnemen aan verschillende rondleidingen. Zo was het mogelijk het cellencomplex dat nog stamt uit de Tweede Wereldoorlog te bezichtigen. Ook toegankelijk voor het publiek waren de traditiekamer waaruit de krijgsgevangen Schotse divisiearts Graeme Warrack in 1944 ontsnapte aan de Duitse bezetter, het Jeroen Severs monument en het Airborne monument bij de vijver. Kinderen kwamen niet te kort. Zo konden zij onder andere hun vingerafdrukken laten nemen bij de stand van het Marechausseemuseum. De stand van het Marechausseemuseum kreeg grote belangstelling. De directie van het museum hoopt dat deze grote belangstelling zal worden vertaald in een bezoek aan het fraaie historische KMar museum in Buren. Het Historisch Tamboerskorps zorgde op zaterdag voor de muzikale omlijsting en een

Vingerafdruk laten maken bij museumstand

Commandant OTCKMar kolonel Jan Roede

groep van Stichting Re-enactment Dienstplichtig Marechaussees bracht in traditioneel uniform de historie opnieuw tot leven. Ook kon men een bezoek brengen aan de shop van Fonds Sociale Zorg.

Bijzonder is gebouw 55. Dit grote, halve cirkelvormige gebouw was tot voor kort bekend als het garage complex, waar in vroegere jaren onder andere de rij- en verbindingsopleidingen plaatsvonden. Zonder het uiterlijk aan te tasten, werd het gebouw volledig gerenoveerd en van een ondergrondse uitbouw voorzien. Het geheel vormt een nieuw trainingscentrum, voorzien van inpandige schietbanen, sport- en trainingfaciliteiten. Het gebouw is zo ingericht dat de opleidingen maximaal aansluiten op situaties die in de praktijk voorkomen.
Commandant OTCKMar, kolonel Jan Roede, kan terugkijken op een goed geslaagd Open Monumentendag evenement, dat slechts mogelijk was door een grote extra inzet van personeel, overige medewerkers en materieel.

Feestelijke Contactdag Koninklijke Marechaussee

Reünie postactieven

Van 14.00 tot 18.00 uur is er plaats voor wel vijftienhonderd oud-gedienden: beroeps, dienstplichtig of burger. Speciaal door CKMar uitgenodigd om samen te vieren dat het Wapen twee eeuwen oud is geworden, een reünie. Veel postactieve veteranen van de ochtendsessie blijven hangen. De tent raakt vol. Er is met name drukte bij de entree. Projectleider Susan Wesseler: 'Hier moeten we even doorheen. Het was te verwachten. Maar het komt goed.' In een rap tempo krijgt ze gelijk: de voortzetting van het feest begint.

Voor alle categorieën is duidelijk gemaakt waarom het deze dag gaat

Ontmoeten

Rond 14.00 uur verwelkomt CKMar, lgen dr. Hans Leijtens, midden in de zaal de aanwezige oudgedienden. Hij benadrukt het doel van deze reünie en wenst allen een fijne middag toe. Van de tienduizenden die de KMar aan postactieven telt, is de kans bij dit aantal groot dat je niet een maatje van vroeger ontmoet. Een oud-dienstplichtige van 41 EskKMar komt bij toeval zijn vroegere beroepsluitenant tegen. Een prettig weerzien maar hij kan zich de marechaussee niet echt herinneren. Toch komt er een leuk gesprek op gang over de periode 1982 en over het waarom hij niet meedeed aan het Vierdaagse Detachement dat in Nijmegen voor het eerst de eerste prijs wegsleepte. Het merendeel onder de beroeps treft wel lichtings- of cursusgenoten, of ziet na jaren weer zijn collega van de brigade terug. De sterke verhalen over toen denderen over elkaar heen. Zalig om naar te luisteren.

Boek 200 jaar KMar

De Stichting Marechaussee Contact heeft haar stand goed opgetuigd en krijgt de nodige belangstelling. Tientallen oud-gedienden schrijven zich als begunstiger in. Deze vriendenclub rond de KMar van tegen de drieduizend personen heeft dit ook wel verdiend. Naast het initiëren van onder meer reünies, contactmiddagen, steun aan veteranendagen, herdenkingen en erecouloirs biedt zij alle begunstigers het boek 'Een krachtig instrument' aan, dus ook de nieuwelingen. Dit unieke boek, samengesteld door medewerkers van het Nationaal Militair Historisch Instituut, gaat over de KMar van 1814 tot 2014. Zij ontvangen het boek bij de Algemene SMC-reünie of krijgen dit thuis gestuurd.

Backup battery

Naast de andere stands zoals de Marechaussee Vereniging, de Brigade Buitenland Missies, de Nationale Politie en het

Rond 13.30 uur is het echt wel druk bij de entree van de megatent

Ook de SMC-stand krijgt veel belangstelling

Thuisfrontcomité KMar, is het druk bij de tap waar ook gele rakkers rijkelijk vloeien onder de kakofonie aan verhalen. Ook buiten blijven de zitjes niet onbezet en is een rondje over de kazerne waar menige herinnering ligt opgeslagen, zeer in trek. Na 17.00 uur wordt de populatie snel dunner en komt het eind van de reünie in zicht. De parkeerplaats kan weer opgezocht worden of men neemt de pendelbus naar het station NS. Niet eerder dan nadat het cadeau ter gelegenheid van 200 jaar KMar in ontvangst is genomen. Met deze 'backup battery' sta je onderweg nooit meer zonder stroom en kun je je laptop, smartphone of anderszins direct opladen. Menigeen laat zich op facebook zeer positief uit over de organisatie. Een dankjewel is hier beslist op zijn plaats.

Verjaardagscadeautje voor alle postactieven, een 'backup battery'

Recensie boeken Leo van der Wal

Kapitein b.d. Leo van der Wal, één van onze begunstigers, heeft onlangs twee boeken geschreven. In 'Blauwe ogen in Afghaans zand' (ISBN 978-94-022-0674-6) beschrijft hij zijn ervaringen in Afghanistan. Leo is in de periode 2008 tot 2011 drie keer aldaar werkzaam geweest als commandant van een KMar-detachement.

Het boek geeft een goed beeld wat bij dergelijke missies de rol en positie is van de KMar. De vele onderzoeken die voortvloeien uit het afgaan van bermbommen en gevechten met de Taliban worden indringend beschreven. In het laatste hoofdstuk beschrijft echtgenote Anneke hoe zij als 'thuisfront' deze periode heeft ervaren.

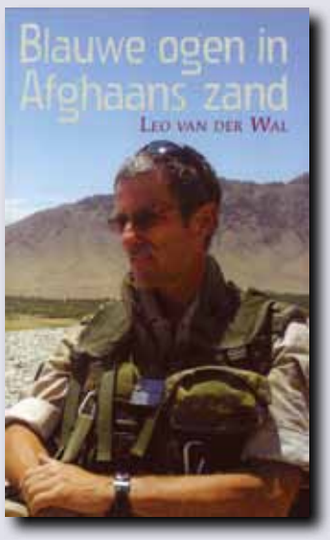

Het tweede boek van Leo heeft de titel 'Op zoek naar de waarheid' (ISBN 978-94-6206-093-7). Leo was van 1995 tot 2000 teamrechercheur in het NOJO (later NOVO) team (redactie: NOVO: Nationaal Opsporingsteam voor Oorlogsmisdaden, NOJO: Nationaal Opsporingsteam Joegoslavische Oorlogsmisdaden). Dit was het eerste Nederlandse opsporingsteam dat zich bezighield met de opsporing van oorlogsmisdadigers vanuit het voormalige Joegoslavië. Leo beschrijft de vele verhoren van slachtoffers van oorlogsmisdrijven. Onvoorstelbaar wat mensen elkaar kunnen aandoen. Mensen die tot voor kort als goede buren naast elkaar woonden! Het boek laat ook de onmacht van de internationale gemeenschap zien, toont aan dat vele oorlogsmisdadigers hun straf hebben kunnen ontlopen.
De redactie heeft beide boeken met veel belangstelling gelezen.